

การประเมินผลโครงการมารยาทของนักเรียน โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)

กิติพงษ์ เทียนตระกูล
สุมิตรา ทรงสัจย์
สุภัทรา ฤทธิบุตร

บทคัดย่อ

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา มักจะมุ่งไปในเรื่อง วิชาการและมีการประเมินสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมี ผลทำให้ครูผู้สอนเน้นการสอนเนื้อหาวิชาการเพื่อให้ลูกศิษย์ของตนมี คะแนนและระดับผลการเรียนที่ดี ในทางตรงข้ามก็จะละเลยใน เรื่องการอบรมกิริยามารยาทความประพฤติที่อยู่ในระเบียบวินัยของ โรงเรียนกอปรด้วยเวลาในการสอนแต่ละคาบมีน้อย จึงไม่มีโอกาส ปลูกฝังในเรื่องของมารยาท

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชาติไทยเป็นชาติที่มีวัฒนธรรมอันคึกฉวม มารยาทไทยเป็นวัฒนธรรมที่แสดงถึงความ เจริญรุ่งเรือง และเป็นเอกลักษณ์ของคนไทย โดยเฉพาะ เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ความ

เจริญก้าวหน้าของชาตินั้น วัฒนธรรมเป็นส่วน สำคัญยิ่ง ความเสื่อมโทรมของวัฒนธรรมย่อม เป็นส่วนเสื่อมโทรมของชาติ ความเจริญอก งามทางวัฒนธรรมก็เป็นความเจริญอกงามของ ประเทศชาติด้วยเหมือนกัน ดังนั้นโรงเรียน

สาริศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ในฐานะที่เป็นสถาบันหนึ่งที่สามารถให้การ ศึกษา อบรม สั่งสอน และฝึกปฏิบัติให้นักเรียน ให้เกิดการเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นเล็กๆนั้นได้ตระหนัก ถึงคุณค่าและความสำคัญในเรื่องมารยาทไทย เป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากคำขวัญของ โรงเรียนว่า “เรียนเด่น เล่นดี มีวินัย” แต่ จากการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ และ จากการบันทึกสมุดคุณแลความเรียบร้อยประจำ วันของอาจารย์โรงเรียนสาริศจุฬาลงกรณ์มหา- วิทยาลัย (ฝ่ายประถม) พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า นักเรียนบางส่วนยังละเลยต่อ การทำความเคารพอาจารย์รวมทั้งการปฏิบัติตน ต่อผู้ใหญ่ในทางที่ถูกต้อง

ดังนั้น ฝ่ายกิจการนักเรียนของโรงเรียน สาริศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) จึงได้จัดโครงการมารยาทของนักเรียนในชั้น การทำความเคารพอาจารย์ขึ้นในภาคต้นของปี การศึกษา 2531 เพื่อเป็นการช่วยสร้างนิสัย และเสริมสร้างให้นักเรียนเห็นความสำคัญ ของมารยาทไทย การมีคุณธรรมและระเบียบ วินัย โดยใช้ทั้งวิธีการอบรมสาธิต การจัด กิจกรรมต่างๆ ที่น่าสนใจให้กับนักเรียน เช่น จัดป้ายนิเทศ จัดรายการวิทยุโรงเรียน จัดการ ประกวดแต่งคำขวัญเรื่องการทำความเคารพ อาจารย์ จัดประกวดวาดภาพ จัดนิทรรศการ

โครงการมารยาทของนักเรียน และจัดประกวด มารยาทเพื่อให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติไปใน แนวทางเดียวกัน และเพื่อให้การดำเนินโครง การนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นผู้วิจัยจึงเห็นสมควร ให้มีการประเมินผลโครงการ มารยาทของ นักเรียน เรื่องการทำความเคารพอาจารย์ เพื่อ ที่จะได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกร การทำความเคารพอาจารย์ของนักเรียน ความ พอใจของฝ่ายต่างๆ ต่อโครงการ ปัญหาและ การดำเนินงาน อันจะเป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ บริหารและอาจารย์ ในการปรับปรุงแก้ไขการ ดำเนินงานด้านระเบียบวินัย การจัดโครงการ กิจกรรมสร้างนิสัยให้กับนักเรียนให้มีประสิทธิ- ภาพมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ความมุ่งหมายทั่วไปของการวิจัย เพื่อ ประเมินผลโครงการมารยาทของนักเรียน โรงเรียนสาริศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่าย ประถม) ที่ได้ดำเนินการในภาคต้น ปีการ ศึกษา 2531 สำหรับความมุ่งหมายเฉพาะของ การวิจัยมีดังนี้

1. เพื่อประเมินพัฒนาการของพฤติ- กรรมการทำความเคารพอาจารย์ของนักเรียน โรงเรียนสาริศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่าย ประถม)

2. เพื่อประเมินความพอใจของนักเรียน อาจารย์ และผู้ปกครองที่มีต่อกิจกรรมของโครงการมารยาทของนักเรียน เรื่องการทำความเคารพอาจารย์

3. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของกระบวนการการจัดโครงการมารยาทของนักเรียน เรื่องการทำความเคารพอาจารย์ ซึ่งดำเนินการโดยฝ่ายกิจการนักเรียนของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)

ขอบเขตของการวิจัย

1. มุ่งศึกษาพฤติกรรมมารยาทของนักเรียนในเรื่อง การทำความเคารพอาจารย์

2. ประชากรที่ใช้ศึกษาคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ในปีการศึกษา 2531

3. แหล่งข้อมูลที่ใช้ศึกษา คือ

3.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)

3.2 อาจารย์ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)

3.3 ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)

4. ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาตัวแปรดังนี้

4.1 ตัวแปรอิสระคือ เพศของนักเรียน และช่วงเวลาในการสังเกตพฤติกรรม การทำความเคารพอาจารย์ก่อนและหลังการดำเนินโครงการมารยาทของนักเรียน เรื่องการทำความเคารพอาจารย์

4.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรม การทำความเคารพอาจารย์ของนักเรียน และความพอใจของนักเรียน อาจารย์และผู้ปกครองที่มีต่อการจัดโครงการมารยาทของนักเรียน เรื่องการทำความเคารพอาจารย์

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การสังเกตพฤติกรรม การทำความเคารพอาจารย์ของนักเรียนจำนวน 20 แห่งใน 3 ช่วงเวลาคือ เช้า กลางวัน และเย็น โดยใช้เวลาในการสังเกตแต่ละครั้ง 20 นาทีนั้น ครอบคลุมสถานการณ์ที่สำคัญทั้งหลายที่นักเรียนจะทำความเคารพเมื่อพบอาจารย์

2. อาจารย์ที่เป็นแบบให้นักเรียนทำความเคารพ เป็นอาจารย์ฝ่ายกิจการนักเรียนที่นักเรียนทุกคนรู้จักเป็นอย่างดี และคาดหวังว่านักเรียนจะทำความเคารพเมื่อพบอาจารย์

3. พฤติกรรมการทำ หรือไม่ทำความเคารพต่ออาจารย์ที่ศึกษา เป็นพฤติกรรมปกติของนักเรียน เพราะนักเรียนไม่ทราบว่าได้มีการบันทึกพฤติกรรมการทำความเคารพอาจารย์ ในขณะที่นักเรียนเดินผ่านอาจารย์ที่เป็นแบบ

4. นักเรียน อาจารย์ และผู้ปกครอง ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดโครงการมารยาทของนักเรียน เรื่องการทำความเคารพอาจารย์ ตอบคำถาม และให้สัมภาษณ์ด้วยความจริงใจตรงสภาพข้อเท็จจริง

คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย

มารยาทของนักเรียน หมายถึงการทำความเคารพอาจารย์ ซึ่งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงจะทำความเคารพด้วยวิธีการยกมือไหว้

โครงการมารยาทของนักเรียน หมายถึงโครงการที่ฝ่ายกิจการนักเรียนของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) เป็นผู้ดำเนินงาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยสร้างนิสัย และเสริมสร้างให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีมารยาทและมีคุณธรรมที่ดี ซึ่งได้ดำเนินโครงการตั้งแต่วันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2531 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2531 รวม 14 สัปดาห์

พฤติกรรมการทำความเคารพ หมายถึงการที่นักเรียนเดินผ่านอาจารย์แล้วทำความเคารพอาจารย์โดยการยกมือไหว้ ซึ่งปริมาณของพฤติกรรมการทำความเคารพนั้นคำนวณได้จากสัดส่วนของจำนวนนักเรียนที่ทำความเคารพอาจารย์ ณ จุดสังเกตแต่ละแห่ง

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หมายถึงปริมาณการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการทำความเคารพอาจารย์หลังการดำเนินโครงการมารยาทของนักเรียน เรื่อง การทำความเคารพอาจารย์ ซึ่งคำนวณได้จากแต่ละจุดของการสังเกต โดยการใช้สัดส่วนของจำนวนนักเรียนที่ทำความเคารพอาจารย์ หลังการดำเนินโครงการฯ ลบด้วยสัดส่วนของจำนวนนักเรียนที่ทำความเคารพอาจารย์ก่อนดำเนินโครงการฯ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษา เชิงประเมิน เพื่อประเมินสัมฤทธิ์ผลของโครงการมารยาทของนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)

ประชากรในการศึกษาคั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ในปีการศึกษา 2531 จำนวน 1,687 คน ซึ่งแบ่ง

เป็นนักเรียนชาย 940 คน และนักเรียนหญิง 747 คน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย นักเรียน อาจารย์ และผู้ปกครองของนักเรียน โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน อาจารย์ และผู้ปกครอง ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 คิดเป็นร้อยละ 100 ได้แบบสอบถามคืนจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 คิดเป็นร้อยละ 100 ได้แบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์คืนจากอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 47 ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์คืนจากผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 81.15 ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ระเบียบวิธีการทางสถิติ โดยการใช้สถิติบรรยายคือการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย มัชฌิมเลขคณิต ร้อยละ รฐานนิยม และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและใช้สถิติอนุมาน คือสถิติทดสอบที ประเภทที่ใช้สำหรับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ระหว่างประชากรที่เกี่ยวข้องกัน ในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย หรือพัฒนาการของ

พฤติกรรมการทำงานเคารพอาจารย์ ของนักเรียนก่อนและหลังการดำเนินโครงการ ฯ

ผลการวิจัยและการอภิปราย

1. พัฒนาการ ของพฤติกรรมการทำงานเคารพอาจารย์ของนักเรียน

1.1 นักเรียนชายมีพัฒนาการของพฤติกรรมการทำงานเคารพอาจารย์หลังการดำเนินโครงการมารยาทของนักเรียน เรื่องการทำงานเคารพอาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีพัฒนาการของพฤติกรรมการทำงานเคารพอาจารย์เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 41.60

1.2 นักเรียนหญิงมีพัฒนาการของพฤติกรรมการทำงานเคารพอาจารย์หลังการดำเนินโครงการมารยาทของนักเรียน เรื่องการทำงานเคารพอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีพัฒนาการของพฤติกรรมการทำงานเคารพอาจารย์เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 39.51

1.3 หลังการดำเนินโครงการ ฯ อาจารย์และผู้ปกครองประมาณร้อยละ 11.23 มีความเห็นว่านักเรียนมีพัฒนาการในด้านการทำงานเคารพอาจารย์อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 65.68 มีความเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 18.15 มีความเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย และร้อยละ 2.40 น้อยที่สุด

2. ความพอใจของนักเรียน อาจารย์ และผู้ปกครอง ที่มีต่อการจัดกิจกรรมของ โครงการมารยาทของนักเรียน เรื่องการทำ ความเคารพอาจารย์

2.1 ผลจากการดำเนิน การจัด กิจกรรมโดยฝ่ายกิจการนักเรียนของโรงเรียน สาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ปรากฏว่านักเรียนมีความพอใจในกิจกรรมทั้ง 8 อย่างเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ

- (1) บ้ายนิเทศภาพเขียนและคำขวัญ
- (2) การจัดนิทรรศการของโครงการ ฯ
- (3) การสาธิตมารยาทที่พึงปฏิบัติ
- (4) การอบรมมารยาทที่พึงปฏิบัติ
- (5) การประกวดแต่งคำขวัญ
- (6) การประกวดมารยาท
- (7) การกระจายเสียงรายการทาง วิทยุสาธิตจุฬา ฯ
- (8) การประกวดวาดภาพ

หมายเหตุ ความพอใจในที่นี้หมายรวมถึงรูปแบบของการจัดกิจกรรม และช่วงเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

2.2 กิจกรรมของโครงการ ฯ ที่นักเรียนชอบเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ

- (1) การประกวดวาดภาพ
- (2) การประกวดแต่งคำขวัญ
- (3) การประกวดมารยาท ที่พึงปฏิบัติต่อผู้ใหญ่
- (4) การจัดนิทรรศการของโครงการ ฯ การกระจายเสียงรายการทางวิทยุสาธิตจุฬา ฯ
- (5) บ้ายนิเทศภาพเขียนและคำขวัญ การอบรมมารยาทที่พึงปฏิบัติ การสาธิตมารยาทที่พึงปฏิบัติ

2.3 กิจกรรมของโครงการ ฯ ที่อาจารย์และผู้ปกครองมีความพอใจมากเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ

- (1) บ้ายนิเทศภาพเขียนและคำขวัญ
- (2) การสาธิตมารยาทที่พึงปฏิบัติ
- (3) การจัดนิทรรศการของโครงการ
- (4) การประกวดวาดภาพ
- (5) การประกวดมารยาท ที่พึงปฏิบัติ
- (6) การอบรมมารยาทที่พึงปฏิบัติ
- (7) การประกวดแต่งคำขวัญ
- (8) การกระจายเสียงรายการทาง วิทยุสาธิตจุฬา ฯ

การที่อาจารย์และผู้ปกครองมีความพอใจ บ้ายนิเทศภาพเขียนและคำขวัญเชิญชวนให้

นักเรียนทำความเคารพอาจารย์มากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะป้ายนิเทศภาพเขียนและคำขวัญได้ติดตั้งทั่วบริเวณโรงเรียน รวม 50 ป้าย ตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการฯ จนกระทั่งสิ้นสุดโครงการ ฯ และขนาดของป้ายก็มีขนาดพอสมควรจึงทำให้เห็นเด่นชัด ประกอบกับภาพเขียนหัวข้อ “การทำทำความเคารพอาจารย์” นั้นเป็นผลงานที่มีความสวยงามและน่ารักของนักเรียน และคำขวัญที่ไพเราะซึ่งแต่งโดยนักเรียน ทำให้เป็นที่ชื่นชมของอาจารย์และผู้ปกครอง ผู้วิจัยก็เห็นด้วยว่าป้ายนิเทศภาพเขียนและคำขวัญมีส่วนทำให้โครงการฯ ประสบความสำเร็จ เพราะเป็นรูปแบบการประชาสัมพันธ์อย่างหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนสวยงาม และเหตุผลหนึ่งที่ทำให้นักเรียนชอบป้ายนิเทศภาพเขียนและคำขวัญ คือ ทำให้โรงเรียนสวยงาม

3. สภาพและปัญหาของกระบวนการจัดการโครงการมารยาทของนักเรียนเรื่อง การทำความเคารพอาจารย์

3.1 สภาพและปัญหาตามทัศนะของนักเรียน

3.1.1 สถานที่ที่ใช้ในการอบรมมารยาทและการสาธิตมารยาทเป็นบริเวณชั้นล่างอาคาร 2 มีลักษณะเป็นที่โล่ง ให้นักเรียนนั่งกับพื้น ใช้เวลาในการอบรมแต่ละ

ครั้งประมาณ 25 นาที (8.20 น. – 8.45 น.) ของทุกวันจันทร์ พุธ และศุกร์ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นดังนี้ คือ วันจันทร์ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 วันพุธ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 และวันศุกร์ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 รวมนักเรียนทั้ง 2 ระดับ ประมาณ 500 คนเศษ ซึ่งทำให้บริเวณที่อบรมค่อนข้างจะแน่น จึงเป็นเหตุให้นักเรียนส่วนหนึ่งให้เหตุผลว่า ไม่ชอบกิจกรรมการอบรมและการสาธิตมารยาท เพราะสถานที่คับแคบ อากาศร้อน และเมื่อยที่ต้องนั่งกับพื้นด้วยเหตุนี้กิจกรรมการอบรม และสาธิตมารยาทจึงดูเรื่องลำดับความชอบไว้ในอันดับที่มีความชอบน้อยกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ทั้ง ๆ ที่นักเรียนส่วนใหญ่ออกชอบวิธีการอบรมและการสาธิตมารยาท ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่า ควรเปลี่ยนสถานที่จากชั้นล่างอาคาร 2 เป็นห้องประชุมชั้น 4 ซึ่งมีเครื่องปรับอากาศ ซึ่งจะให้บรรยากาศที่สงบ เย็นกว่าชั้นล่างอาคาร 2 ที่เป็นที่โล่ง แต่รูปแบบของการจัดนักเรียนเข้ารับการอบรมต้องเปลี่ยนไปเพราะห้องประชุมชั้น 4 บรรจุนักเรียนได้คราวละ 1 ระดับเท่านั้น

3.1.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียน ผลจากการวิเคราะห์การแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนร่วมในกิจ-

กรรม พบว่า กิจกรรมที่จัดให้มีการประกวดแข่งขันนั้น มีนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมน้อย คือ นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมการประกวดวาดภาพ มีประมาณร้อยละ 23.76 นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการประกวดมารยาท มีประมาณร้อยละ 23.07 และนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการประกวดแต่งคำขวัญมีประมาณร้อยละ 14.31 แต่จากการวิเคราะห์การแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างที่ชอบกิจกรรม กลับพบว่า กิจกรรมที่นักเรียนชอบเป็นอันดับหนึ่งคือ การประกวดวาดภาพอันดับสอง คือ การประกวดแต่งคำขวัญ และอันดับสาม คือ การประกวดมารยาท

จากการค้นพบเช่นนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้แนวคิดว่าการประกวดแข่งขันให้นักเรียนได้มีโอกาสดูแลออก มีการประกวดแข่งขัน นักเรียนส่วนใหญ่จะชอบกิจกรรมนั้นมาก และถ้าจะให้การจัดกิจกรรมนั้นประสบความสำเร็จ ควรให้นักเรียนทุกคนหรือเป็นส่วนใหญ่ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม และเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงความพร้อมและความสะดวกของนักเรียนเป็นสำคัญ เพราะผู้วิจัยได้พบปัญหาคือ นักเรียนส่วนใหญ่ชอบกิจกรรมที่มีการประกวดแข่งขันมากกว่ากิจกรรมอื่น แต่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมน้อยโดยให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาต้องรีบกลับบ้าน ผู้ปกครองมารับเร็ว

ต้องทำความสะอาดห้องและเรียนพิเศษ เป็นต้นสิ่งที่ควรคำนึงถึงอีกประการคือ การประชาสัมพันธ์ชักชวนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง และควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้รับทราบและเห็นถึงความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรม อันจะช่วยให้ลูกหลานของตนได้มีโอกาสพัฒนาและแสดงออก ซึ่งมารยาทอันดีงามของวัฒนธรรมไทย

3.1.3 โดยส่วนรวมแล้ว นักเรียนส่วนใหญ่ ถึงประมาณร้อยละ 82.83 รู้สึกภูมิใจและ/หรือดีใจที่ทำความเคารพอาจารย์ ร้อยละ 22.22 มีความรู้สึกเฉย ๆ ในการทำความเคารพอาจารย์ และร้อยละ 2.59 มีความรู้สึกในทางที่ไม่ค่อยดีนัก คือกลัวและ/หรือจำใจในการทำความเคารพอาจารย์ จากข้อมูลนี้ถึงแม้จะเป็นส่วนน้อยที่เป็นปัญหา คือ นักเรียนมีความรู้สึกเฉย ๆ หรือในทางลบ แต่ก็สำคัญที่ต้องพิจารณา ส่วนปฏิบัติการของอาจารย์ที่นักเรียนรับรู้เมื่อทำความเคารพนั้น นักเรียนรับรู้ดังนี้ นักเรียนร้อยละ 56.94 ตอบว่าอาจารย์ยิ้มให้ร้อยละ 28.82 ตอบว่าอาจารย์กล่าวสวัสดิ์ตอบ ร้อยละ 24.14 ตอบว่าอาจารย์พยักหน้า และร้อยละ 7.57 ตอบว่าอาจารย์มีปฏิริยาเฉย ๆ

3.2 สภาพและปัญหาตามทัศนะของผู้ปกครอง

3.2.1 ผู้ปกครองร้อยละ 86.30 ระบุว่าทางโรงเรียนจัดโครงการมารยาทของนักเรียน เรื่อง การทำความเคารพอาจารย์ และร้อยละ 13.70 รายงานว่าไม่ทราบว่าทางโรงเรียนจัดโครงการ ฯ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางโรงเรียนไม่ได้ทำหนังสือแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ การประชาสัมพันธ์โครงการ ฯ มีเพียงภายในโรงเรียนเท่านั้น ดังนั้นเมื่อใดก็ตามที่ทางโรงเรียนจัดกิจกรรม ควรจะได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบ โดยอาจทำเป็นหนังสือจากอาจารย์ใหญ่ถึงผู้ปกครอง หรือให้นักเรียนจดใส่สมุดจดการบ้าน ทั้งนี้ผู้ปกครองทุกท่าน จะได้รับทราบโดยทั่วกันว่าทางโรงเรียนได้จัดโครงการ หรือกิจกรรมใดในช่วงเวลานั้น เพื่อที่ผู้ปกครองจะได้ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรของตนให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

3.2.2 ผู้ปกครองร้อยละ 52.40 ระบุว่าทางโรงเรียนจัดกิจกรรมการกระจายเสียงรายการของโครงการ ฯ ทางวิทยุสาธิตจุฬา ฯ และร้อยละ 47.60 ไม่ทราบว่ามีการกระจายเสียงรายการทางวิทยุสาธิตจุฬา ฯ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะช่วงเวลาในการกระจายเสียงเป็นช่วงเวลาเช้า 8.00 น.-8.10 น. ของทุกวัน ซึ่งทำให้ผู้ปกครองที่ไม่ได้เข้ามาส่งนักเรียนในโรงเรียนไม่ทราบว่ามีการจัด

ทำให้กิจกรรมการกระจายเสียงได้รับความพอใจน้อยที่สุด ดังนั้นถ้าจะให้กิจกรรมนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ควรเพิ่มการกระจายเสียงในเวลาเย็นด้วย เพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่จะเข้ามาในโรงเรียนเพื่อรอรับนักเรียนกลับบ้าน

4. ข้อเสนอแนะของอาจารย์และผู้ปกครองในการปรับปรุงการดำเนินโครงการมารยาทของนักเรียน เรื่องการทำความเคารพอาจารย์

4.1 อาจารย์และผู้ปกครองร้อยละ 98.70 มีความเห็นว่าควรจัดโครงการมารยาทของนักเรียน เรื่องการทำความเคารพอาจารย์ต่อไป โดยมีเหตุผลที่สำคัญคือ

(1) เป็นโครงการที่ปลูกฝังมารยาทที่งดงาม และเป็นโครงการที่ช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีไทย

(2) นักเรียนทำความเคารพอาจารย์มากขึ้น

(3) โครงการนี้ช่วยผู้ปกครองอบรมนักเรียน

4.2 อาจารย์และผู้ปกครองได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดโครงการ ฯ ให้ดียิ่งขึ้น ดังนี้

(1) ควรจัดเป็นโครงการที่ต่อเนื่อง

(2) ควรมีการประชุมสัมพัทธ์
โครงการ ฯ ให้ผู้ปกครองทราบ

(3) ควรมีการคัดเลือกนัก-
เรียนที่มีมารยาทอย่างสม่ำเสมอ และประกาศ
เกียรติคุณให้เป็นตัวอย่างแก่นักเรียนคนอื่น ๆ

(4) อาจารย์ทุกท่านจะต้อง
เข้มงวดในการอบรมนักเรียน และติดตามการ
ทำความเคารพอาจารย์ของนักเรียน

(5) ควรให้นักเรียนทุกคน
ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ ฯ

(6) ควรให้ผู้ปกครองได้มี
ส่วนร่วมในโครงการ ฯ

(7) ควรมีการแนะนำอาจารย์
ทุกท่านให้นักเรียนและผู้ปกครองรู้จัก

(8) ทางโรงเรียนควรขอ
ความร่วมมือจากผู้ปกครองในการประเมินผล
การทำความเคารพอาจารย์ของนักเรียน

(9) ควรมีการประเมินผล
โครงการ ฯ

หลังจากที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลการ
ประเมินผลโครงการมารยาทของนักเรียนเรื่อง
การทำความเคารพอาจารย์แล้ว ก็ได้นำเสนอ
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ชั้นล่างอาคารบริหารให้
อาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้ที่สนใจชม ผลปรากฏ
ว่าผู้ปกครองให้ความสนใจ และมีความพอใจ

มากที่ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลใน
ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเมื่อใดก็ตามที่ทาง
โรงเรียนทำการวิจัยโดยการส่งแบบสอบถามไป
ยังผู้ปกครอง เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว
ควร ได้มีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสู่
สายตาของผู้ปกครอง

4.3 ผู้ปกครองร้อยละ 64.30 ขอ
ให้ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมอื่นเพิ่มเติมในโครง-
การ ฯ อีก เช่น

(1) กิจกรรมการแสดงละคร
หุ่นกระบอก จัดฉายภาพยนตร์ วิดีโอ สไลด์
ประกอบคำบรรยาย เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับ
มารยาทไทย

(2) กิจกรรมการแข่งขันตอบ
ปัญหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีไทย โดย
เปิดโอกาสให้นักเรียนจากโรงเรียนอื่น ๆ ได้มี
โอกาสเข้าร่วมกิจกรรมด้วย

(3) กิจกรรมการประกวด
เรียงความ เขียนเรื่องจากภาพการประกวด
บทเพลง การประกวดร้องเพลง ที่เกี่ยวกับ
มารยาทของไทย เป็นต้น

(4) เชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ
และผู้มีประสบการณ์ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประ-
เพณีไทย มาบรรยายและสาธิตกิริยามารยาท
แบบไทย ๆ

โดยให้เหตุผลดังนี้

1. นักเรียนได้รับความรู้ และได้รับประโยชน์ในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจโครงการ ฯ มากขึ้น
3. กิจกรรมช่วยสนับสนุนโครงการ ฯ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.4 อาจารย์และผู้ปกครองร้อยละ

99.15 ขอให้ทางโรงเรียนจัดโครงการมารยาทในตำแหน่งอื่นเพิ่มเติม เช่น มารยาทในการรับประทานอาหาร มารยาทในการพูดจา มารยาทในการเข้าสังคม มารยาทในการปฏิบัติตนต่อผู้อื่น ฯลฯ

โดยให้เหตุผลที่สำคัญ ดังนี้

- (1) เพื่อเป็นการส่งเสริมมารยาทในสังคมทุก ๆ ด้านให้แก่นักเรียน
- (2) เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของมารยาทไทย เพราะปัจจุบันนักเรียนห่างเหินวัฒนธรรมประเพณีไทยไปมาก
- (3) นักเรียนได้รับประโยชน์ เพราะเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ดี
- (4) เป็นการช่วยผู้ปกครองอบรมนักเรียน

5. ผลการประเมินโครงการมารยาทของนักเรียน เรื่องการทำความเคารพอาจารย์ โดยภาพรวม

5.1 โครงการมารยาทของนักเรียน เรื่องการทำความเคารพอาจารย์ที่จัดขึ้นโดยฝ่ายกิจการนักเรียนของโรงเรียนสาริตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ในช่วงเวลา 1 ภาคการศึกษา (27 มิถุนายน-30 กันยายน 2531) โดยมีรูปแบบของโครงการที่มีกิจกรรมหลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักเรียนและเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกตามความสามารถที่ตนเองมี นับว่าประสบความสำเร็จ เพราะนักเรียนมีพัฒนาการด้านการทำความเคารพอาจารย์เพิ่มขึ้น ประมาณร้อยละ 40 นักเรียน อาจารย์และผู้ปกครองต่างก็มีความพอใจในการจัดโครงการ ฯ และปัญหาต่าง ๆ ในการจัดโครงการ ฯ มีน้อย

5.2 นอกจากนี้ข้อมูลการวิจัย ยังอาจสรุปเกี่ยวกับการทำความเคารพอาจารย์ของนักเรียนได้ว่า โดยทั่วไปแล้วนักเรียนของโรงเรียนสาริตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) มีความรู้และมีความเข้าใจในความสำคัญของมารยาทในการทำความเคารพอาจารย์ และสามารถปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ข้อสรุปนี้เห็นได้จากการที่นักเรียนจำนวนมาก (ร้อยละ 96.26) ที่ทำความเคารพอาจารย์ และร้อยละ 82.83 ที่ทำความเคารพอาจารย์แล้วเกิดความรู้สึกภูมิใจ และตั้งใจ โดยมีเหตุผลที่ถูกต้องในการทำความเคารพอาจารย์คือ เป็นหน้าที่ที่

นักเรียนพึงปฏิบัติ อาจารย์เป็นผู้มีพระคุณ มีความสุขใจที่ได้ทำความดี อยากให้อาจารย์ ตีใจ และเมตตาแก่นักเรียน อยากคุยกับอาจารย์ อย่างไรก็ตามยังมีนักเรียนกลุ่มน้อย (ร้อยละ 3.74) ที่ยังไม่ทำความเคารพอาจารย์ ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักเรียนรับรู้ว่ อาจารย์ยังไม่ค่อยเห็น ความสำคัญกับพฤติกรรมกรรมการทำความเคารพนี้ มากนัก ซึ่งเห็นได้จากเหตุผลของกลุ่มที่ไม่ทำ ความเคารพอาจารย์ที่ว่า อาจารย์มองไม่เห็น นักเรียน อาจารย์ไม่ได้เป็นอาจารย์ประจำชั้น ไม่รู้จักอาจารย์ กลัวอาจารย์และอายอาจารย์

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าถ้าโรงเรียน และ อาจารย์ ร่วมมือกันช่วยให้นักเรียนรับรู้ว่ อาจารย์ทุกท่านให้ความสำคัญต่อมารยาทการ ทำความเคารพ น่าจะเป็นสิ่งที่สำคัญในการที่ จะพัฒนามารยาทการทำความเคารพ ในแนวคิดนี้ อาจหมายรวมไปถึงการพัฒนามารยาทในด้าน อื่น ๆ ของนักเรียนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ฝ่ายกิจการนักเรียนของโรงเรียน สาคิจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ควรได้มีการจัดโครงการมารยาทของนักเรียน เรื่อง การทำความเคารพอาจารย์ อย่างต่อเนื่อง เป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นการส่งเสริมนิสัยที่ดีงาม ให้กับนักเรียน และจากการวิจัยนี้พบว่ามารยาท

ไทยมีความเหมาะสมเป็นอย่างมากที่จะนำมาจัด เป็นกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน หรือ เป็นกิจกรรมเสริม เพื่อปลูกฝังเจตคติที่ดีให้กับ นักเรียน

2. ฝ่ายกิจการนักเรียนของโรงเรียน สาคิจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ควรมีการประสานงานกับฝ่ายกิจการนักเรียน ของโรงเรียนสาคิจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม) ในการติดตามมารยาทการทำ ความเคารพอาจารย์ของนักเรียนที่ได้รับการ ปลูกฝัง เมื่อครั้งนักเรียนยังอยู่ที่โรงเรียนสาคิ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)

3. เพื่อให้การพัฒนามารยาท ของ นักเรียนมีประสิทธิภาพ รูปแบบของการพัฒนามารยาทของนักเรียนประถมศึกษา ควรมีทั้งใน การจัดการเรียนการสอนปกติ คือการอบรม ดูแลของอาจารย์ผู้สอน และในรูปแบบกิจกรรม พิเศษ โดยให้อาจารย์และนักเรียนทุกคนได้มี ส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น การจัดโครงการ มารยาทในต่าง ๆ โดยฝ่ายกิจการนักเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เหมาะสมในการประสานงาน กิจกรรมพิเศษนี้ควรมีระยะเวลาพอสมควร โดย กำหนดเป็นนโยบายที่ต่อเนื่อง เน้นการปฏิบัติ อย่างจริงจังและควรมีกิจกรรมหลากหลายเพื่อ ให้นักเรียนได้เรียนรู้ มีประสบการณ์ และ

แสดงออกให้ประจักษ์ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ และความถูกต้องในการแสดงมารยาท เช่น กิจกรรมการประกวดแต่งคำขวัญ การประกวดวาดภาพ การประกวดมารยาทการอบรมและสาธิตมารยาท ที่พึงปฏิบัติให้กับนักเรียน เป็นต้น

นอกจากนี้การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้ตระหนักถึงความสำคัญในการช่วยกระตุ้นและสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ นับว่ามีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งหมายความว่าโรงเรียน อาจารย์ และผู้ปกครองควรร่วมมือกัน เพื่อช่วยให้นักเรียนรับรู้ว่าการประพฤติตามมารยาทไทยนั้นเป็นสิ่งที่ตั้งงามควรปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนเคยชิน และยึดถือ

เป็นค่านิยมทางสังคม เพราะนักเรียนจะต้องเติบโตเป็นพลเมืองของชาติ ถ้าไม่รู้จักรักษาวัฒนธรรมไทยไว้ ก็จะทำให้วัฒนธรรมตะวันตกซึ่งกำลังมีอิทธิพลอย่างมากในขณะนี้ กลืนวัฒนธรรมของไทยไป ในที่สุดเอกลักษณ์ของไทยก็จะไม่เหลือปรากฏไว้ให้ลูกหลานได้ชื่นชมและภาคภูมิใจในความเป็นไทย ดังนั้นโรงเรียนในฐานะที่เป็นสถาบันอันสำคัญยิ่งที่จะพัฒนานักเรียน ควรส่งเสริมวัฒนธรรมไทยโดยเฉพาะเอกลักษณ์ของชาติ เพื่อธำรงรักษาวัฒนธรรมให้เจริญงอกงามเพื่อการพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ให้สมดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันที่ว่า “การรักษาวัฒนธรรม คือ การรักษาชาติ”

บรรณานุกรม

- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. “นิทรรศการศิลปวัฒนธรรมเกี่ยวกับเด็กไทยในโอกาสฉลองปีเด็กสากล 2522.” กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- จรัญ พรหมอยู่. *ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร : โอเคียนสโตร์ วังบูรพา, 2526.
- ชฎาพร พัชรัชเจียร. “ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

เบญจมาศ ภูติพันธ์. “ค่านิยมของบิดา-มารดานักเรียนวัยรุ่นจากครอบครัวต่างระดับฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.

แปลก สนธิรักษ์. *ระเบียบสังคม ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2518.

ผะอบ โปษกฤษณะ. *มารยาทไทย*. กรุงเทพมหานคร : องค์การค้ำของคุรุสภา, 2530.

วิชัย สุธีรชานนท์. *มารยาทไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์พระนคร, 2526.

วิระวรรณ อามระติษ. “ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

สมชัย ใจดี และยรรยง ศรีวิริยาภรณ์. *ประเพณีและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2528.

สุพัศตรา สุภาพ และสัญญา สัญญาวิวัฒน์. *สังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2523.

เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, สำนักงาน. *ความรู้เรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีไทย*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, 2527.

อรนันท์ บุญประสิทธิ์. “ความคิดเห็นของครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.